

De hoop dat beleggen in *Robinia* iets betekent voor Nederlandse boomkwekers lijkt vervlogen. Voor energieopwekking uit biomassa lijken bomen niet het meest geschikt. De aandacht voor het compenseren van CO₂ door het planten van bomen biedt kansen, maar niet iedereen in de branche denkt daar hetzelfde over.

Illustratie: John Jennissen

Beleggen, biomassa en CO₂: afzetkansen of niet?

Beleggen in bomen is al enige jaren in. Het zijn vooral fondsen die beleggen in tropische hardhoutsoorten, die de aandacht trekken. Daarnaast zijn er ook in Europa plantages waar vooral *Robinia pseudo-acacia* wordt verbouwd. Zeven jaar geleden verscheen er in De Boomkwekerij een artikel over de aanplant van *Robinia* in Nederland. Echter, de jonge boompjes werden uit Hongarije geïmporteerd vanwege de vermeende hogere kwaliteit. Voor de Nederlandse kweker viel er dus niets te verdienen. Hoogstens voor kwekers die een zusterbedrijf in Hongarije hadden.

Sindsdien is de situatie niet verbeterd. Sterker nog, de aanplant van *Robinia* in Nederland als beleggingsobject is volgens de Stichting Robinia helemaal gestopt. Fred van der Burgh, secretaris van de stichting: „Het bleek heel moeilijk om geschikte grond te vinden. Werd die grond eenmaal gevonden, dan doemden er allerlei planologische problemen op. Alleen bosontwikkeling die past in de ecologische hoofdstructuur, komt in aanmerking voor subsidie. En zonder subsidie krijg je absoluut geen rendabel bos.”

Ook merkt Van der Burgh op dat de klimatologische omstandigheden in Nederland niet optimaal zijn voor *Robinia*-plantages. „Het geheel van problemen heeft ervoor gezorgd dat *Robinia* als beleggingsobject helemaal verdwenen is uit ons land. Op dit

moment vindt de teelt vooral in Polen en Frankrijk plaats. De jonge boompjes voor deze plantages worden gekocht op de lokale markt”, aldus de secretaris.

More Trees Consultancy is, bij monde van woordvoerder Maarten Mortier, positiever over de vroegere beleggingsprojecten. In tegenstelling tot organisaties als Robinia Gold en Groen Invest Nederland hebben zij zich gericht op gemengd bos en realiseert More Trees Consultancy een rendement van ongeveer 8% voor zijn klanten. Mortier ziet echter ook voor de toekomst weinig mogelijkheden in Nederland. „De grondprijs is simpelweg te hoog. Daarnaast is het ook zo goed als onmogelijk in Nederland om voldoende grond aan te kopen. Ook wij zullen dus vooral in het buitenland actief zijn.”

Einde kansen voor Nederlandse boomkwekers? Niet helemaal.

Stimulans bosbouw

Een ander project van Stichting Robinia is Flevohout, een 50 ha groot bos in Flevoland. Vanaf 2000 is het bos ontwikkeld door Staatsbosbeheer, Stichting Robinia en de gemeente Lelystad. Dit bos moet dienen als voorbeeldbos voor onder andere gemeentelijke en provinciale overheden, om hen te laten zien welke mogelijkheden er zijn om Nederlands bos te maken. Van der

Burgh hoopt dat de Stichting Robinia dit jaar kan beginnen met het geven van rondleidingen in Flevohout. De secretaris verwacht dat van dit bos een stimulans voor de bosbouw zal uitgaan.

In Flevohout groeit onder andere es, *Robinia*, zoete kers, berk, esdoorn, els, beuk, haagbeuk, linde, *Thuja* en eik. Acht hectare van Flevohout is destijds beplant met wilg, populier en *Robinia* voor de productie van biomassa, uiteindelijk bedoeld voor energieopwekking. Elke drie jaar zouden deze biomassaplantages worden geoogst en worden verbrand in de nabijgelegen biomassacentrale. Vanuit de stobben lopen de gekapte bomen vervolgens weer uit en zijn ze na drie jaar weer klaar om opnieuw te worden afgezet.

Staatsbosbeheer heeft de populier inmiddels door bamboe vervangen. Populier blijkt niet zo geschikt voor biomassa, vooral omdat de stobben na kap slecht op gang komen. De *Robinia*'s zijn, ondanks de goede groei, ook vervangen. De fijnspar voor de kerstbomenteelt neemt hun plaats in. Er bleek in Nederland nog geen goede oogstmachine te bestaan die het harde hout van *Robinia* financieel aantrekkelijk tot snippers kan verwerken.

Te hoge kosten

De wilg is in het afgelopen winterseizoen wel geoogst en naar de biomassacentrale in Lelystad gebracht. Bij de centrale is men te

vreden over de energieopbrengst. Ondanks dit positieve resultaat gaat Staatsbosbeheer stoppen met de levering van houtsnippers om te verbranden. De kosten van de oogst, de opslag, het transport naar de opslag en daarna naar de verbrandingscentrale toe zijn toch te hoog. De wilgentenen worden nu doorverkocht aan een griendbedrijf dat het materiaal gebruikt voor de versterking van oevers en dijken. Het voortbestaan van het zogenoemde korte-omloopbos Flevohout is mede door deze nieuwe bestemming gegarandeerd.

Jan van Leeuwen, voorzitter van de NBvB, verwacht in de toekomst echter wel mogelijkheden voor het gebruik van bomen voor energieopwekking. Ook in het kader van klimaatneutrale opgewekte energie zijn bomen volgens de boomkwekersvoorman zeer geschikt.

Van der Burgh is het daarin niet met Van Leeuwen eens. De secretaris van Stichting Robinia denkt dat de kansen voor eenjarige landbouwgewassen daarvoor veel groter zijn.

De cyclus van CO₂-opname door bomen en het weer terugbrengen van de CO₂ in de atmosfeer door verbranding is overigens kort. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld de cyclus bij het gebruik van olie en gas. In het geval van olie en gas is miljoenen jaren geleden een bepaalde hoeveelheid CO₂ opgenomen en deze hoeveelheid wordt nu in

korte tijd weer in de atmosfeer gebracht, waardoor een scheef evenwicht ontstaat.

Uitstoot compenseren

Een andere trend zorgt wellicht wel voor grotere kansen voor Nederlandse kwekers. De zogenoemde CO₂-neutraal-projecten zijn flink in opmars. Met de toenemende zorg over klimaatveranderingen – als gevolg van de uitstoot van CO₂ – is het idee ontstaan om die uitstoot middels het planten van bomen te compenseren. Bij verschillende organisaties kan je de uitstoot van bijvoorbeeld een (vlieg)reis compenseren door geld te storten, waar dan vervolgens bomen van worden gekocht. De CO₂-uitstoot van het vliegtuig moet gelijk zijn aan de CO₂-opnamecapaciteit van de bomen die worden geplant. Zo is het mogelijk om CO₂-neutraal te reizen.

Trees for Travel is een voorbeeld van een organisatie die zich inzet voor het compenseren van CO₂. De organisatie zorgt ervoor dat mensen CO₂-neutraal kunnen reizen. Daarnaast werkt Trees for Travel samen met bedrijven die ook een stap willen maken om CO₂-uitstoot te compenseren. Zo verkoopt Daihatsu haar auto's met een compensatie om het eerste jaar CO₂-neutraal te rijden. De autofabrikant werkt hiervoor samen met Trees for Travel.

Sjaak van der Ligt van Trees for Travel is gematigd positief over bosaanleg in Nederland. „Ook bij Trees for Travel gaat het grootste deel van het geld naar buitenlandse projecten, maar we hebben ook in Nederland inmiddels in twee bossen bomen laten planten: in het Broekheiderbos, zuidwestelijk van Venlo, en in De Groene Kamer, een landbouwgebied ten westen van Tilburg dat gedeeltelijk wordt omgevormd tot bos”, vertelt Van der Ligt.

Hij vervolgt: „Het blijft moeilijk om Nederlandse landgoederen om te bouwen tot bosgrond, vanwege de kosten en de planologische problemen. Aan de andere kant staat de markt van CO₂-compensatie nog maar aan het begin en ik voorzie een enorme groei. De politiek zal ook steeds meer aandacht besteden aan het probleem van CO₂-uitstoot, dus ook in Nederland zal deze markt nog groeien.”

Aandacht voor groen

Boomkweker Jan Kloosterhuis in Winschoten gelooft niet zo in de genoemde projecten. Hij is niet onder de indruk van de kleine stukjes Nederlands bos die zijn

geplant om bijvoorbeeld de CO₂-uitstoot te compenseren. Maar wel van de projecten in het buitenland: „Het is heel simpel: in landen als Polen en Tsjechië bedragen de grondprijzen nog geen tiende van die in Nederland. Natuurlijk kunnen Nederlandse kwekers profiteren van projecten in deze landen. Ook in Duitsland wordt veel geplant.” Kloosterhuis benadrukt wel dat het plantmateriaal gecertificeerd moet zijn en van Duitse herkomst moet zijn, om een kans op de Duitse markt te maken.

Denis Sliker, directeur van de Klimaat Neutraal Groep (KNG) ziet in Nederland wel groeikansen. „Wij geven consumenten en organisaties de gelegenheid om hun CO₂-uitstoot te compenseren. Tot onze klanten behoren bijvoorbeeld de ministeries van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit; Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen; en Financiën en de Eerste en Tweede Kamer. Zij hebben laten uitrekenen wat de uitstoot van hun wagenpark is en laten die vrijwillig door ons compenseren.”

Behalve projecten in het (verre) buitenland heeft de KNG ook geld gespendeerd in Nederland. Zo is het Leeuwarderbos (1.300 ha) via de KNG gefinancierd door Nederlandse energieproducenten, evenals 25 kleine projecten in het oosten van het land. Sliker benadrukt, net als Van der Ligt, dat de aanplant van bomen in Nederland door problemen van financiële en planologische aard marginaal zal blijven. Maar de markt is groeiende, verwacht Sliker. „Ook bijvoorbeeld in steden zal meer aandacht voor groen komen.”

De zorgen over het klimaat en de politieke vertaling zullen in de komende jaren actueel blijven. Het planten van bomen is een oplossing om CO₂ te binden en kan daarmee een wapen zijn in de strijd tegen de opwarming van de aarde. Hoewel er in Nederland geen grote bossen zullen worden aangelegd, is er een toenemende vraag naar bomen te verwachten. Verder kunnen Nederlandse kwekers inspelen op de toenemende bosbouw elders in Europa. ■

Gerrit Jan Griepsma Griepsma is freelancejournalist voor De Boomkwekerij, boomkwekerij@hortipoint.nl.

Kijk voor meer informatie over dit onderwerp op:

www.deboomkwekerij.nl